

Warszawa, 28 maja 2021 roku

ODPOWIEDŹ NA ZAPYTANIE DZIENNIKARZA

Znak sprawy: RzPP-DDK.0630.193.2021

Osoba do kontaktu: Małgorzata Duda

Numer telefonu: 784 688 403

Pani

Justyna Wojteczek

Serwis Zdrowie

Polska Agencja Prasowa

e-mail: J.Wojteczek@pap.pl

W odpowiedzi na Pani zapytanie z dnia 26 maja br. dotyczące liczby skarg od pacjentów psychiatrycznych wpływających do Biura Rzecznika Praw Pacjenta, uprzejmie informuję:

Liczba skarg od pacjentów

Od początku 2021 roku, w obszarze zdrowia psychicznego podjęliśmy ogółem **2 756** spraw, w tym działań z własnej inicjatywy było 1082, naruszeń praw pacjenta stwierdziliśmy w 49 przypadkach, 839 razy wystąpiliśmy do placówek o wyjaśnienia. Najczęściej poruszonymi problemami były: brak miejsc na oddziałach dla dzieci i młodzieży, zastrzeżenia do leczenia, brak kontaktu z osobą bliską przebywającą w szpitalu czy kwestionowanie wypisu ze szpitala.

W 2020 roku Departament Zdrowia Psychicznego odnotował ogółem **10 361** spraw. Wśród nich 4 484 to sprawy zgłoszone przez pacjentów, ich bliskich, personel medyczny i inne osoby czy instytucje, 651 z nich miało charakter skargowy.

Przeważały skargi złożone ustnie – w sumie 418. Kwestii uregulowanych w ustawie o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta dotyczyły 402 skargi, a w oparciu o przepisy ustawy o ochronie zdrowia psychicznego rozpatrzyliśmy 249 skarg. W przypadku 126 skarg Rzecznicy Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego stwierdzili ich zasadność tj. naruszenie jednego lub kilku praw pacjenta. W przypadkach stwierdzenia nieprawidłowości dotyczących realizacji praw pacjenta personel podejmował działania mające na celu wyeliminowanie przyczyn skargi oraz zapobiegające wystąpieniu podobnych naruszeń w przyszłości. Najwięcej skarg związanych było z prawem do świadczeń zdrowotnych (258 skarg) następnie naruszenia praw pacjenta do poszanowania intymności i godności (70 skarg), do informacji (28 skarg), do dokumentacji medycznej (24 skargi), prawa do depozytu rzeczy wartościowych (22 skargi).

5 704 – tyle razy podejmowaliśmy różnorodne działania z inicjatywy własnej na rzecz przestrzegania praw osób w kryzysie psychicznym. Działania z inicjatywy własnej są jednym z zadań określonych w przepisach prawa. Są one bardzo istotne, osoby w kryzysie psychicznym nie zawsze z własnej woli są w stanie upomnieć się o swoje prawa. Działania kierowane były do pacjentów wobec których zastosowano przymus bezpośredni (268 działań/19 naruszeń), przyjętych do szpitala psychiatrycznego bez zgody (202 działania/12 naruszeń), przebywających w szpitalu na mocy orzeczenia sądowego o zastosowaniu środka zabezpieczającego (233 działania/14 naruszeń), niezdolnych do wyrażania zgody lub stosunku do przyjęcia albo leczenia (64 działania/0 naruszeń).

Czy, a jeśli tak, to na jakich polach w Polsce mamy do czynienia z dyskryminacją osób z zaburzeniami psychicznymi?

Osoby z zaburzeniami psychicznymi doświadczają nierównego traktowania czy stygmatyzacji na wielu poziomach. Językowym – do dzisiaj w ustawie o ochronie zdrowia psychicznego i w innych aktach prawnych istnieje określenie „osoba upośledzona umysłowo” zamiast „osoba z niepełnosprawnością intelektualną”. Dostępności do specjalistów i czasu oczekiwania na pomoc, dotyczy to w szczególności dzieci i młodzieży. Również wiele zmian wymagają warunki pobytu w szpitalach psychiatrycznych, choć w ostatnich latach uległy poprawie to jednak pozostawiają wiele do życzenia. Od wielu lat psychiatria w Polsce jest zbyt nisko finansowana. Dużych zmian wymaga również rynek pracy i podejście do zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi.

Czy psychiatria środowiskowa to szansa na zmniejszenie, a może zlikwidowanie dyskryminacji, przynajmniej w ochronie zdrowia?

Wszyscy byśmy sobie życzyli, żeby reforma psychiatrii środowiskowej przyczyniła się do poprawy sytuacji życiowej osób w kryzysie psychicznym w różnych aspektach. Bez wątpienia leczenie środowiskowe, blisko domu pacjenta, dające możliwość pogodzenia go z pracą, z funkcjonowaniem w rodzinie. Jest bardziej przyjazne niż wielotygodniowe pobyty w zamkniętym szpitalu psychiatrycznym. Założenia są szczytne, cele ambitne - muszą być jednak stworzone odpowiednie warunki organizacyjne, kadrowe, finansowe, aby centra zdrowia psychicznego faktycznie zapewniały pomoc pacjentowi potrzebującemu pomocy: i temu w dużym mieście, temu w mniejszym mieście, ale i temu na wsi, gdzie dostęp do różnych instytucji wsparcia środowiskowego jak środowiskowe domy samopomocy, warsztaty terapii zajęciowej, zakłady aktywizacji zawodowej albo choćby do komunikacji publicznej, którą można do tych miejsc dojechać jest znacznie mniejszy niż w dużych miastach.

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Pacjenta

Jakub Gołąb

Dyrektor